

Bestuursverslag 2016

Gebiedsraad 24 maart 2017

Datum	2 maart 2017
Door	Gerard van Santen
Email	g.santen@o-gen.nl

Samenvatting

Bestuursverslag 2016 Gebiedscoöperatie O-gen

Status Gebiedsraad 24 maart 2017
Datum 10 maart 2017

Memo

Voor u ligt het bestuursverslag 2016 van Gebiedscoöperatie O-gen. Dit bestuursverslag dient tevens als leidraad voor het jaarbericht, dat richting onze leden gezonden wordt. Met dit jaarbericht laten wij onze achterban zien wat we in 2016 bereikt hebben, op welke vlakken en hoe wij vooruit kijken naar 2017.

Gebiedscoöperatie O-gen

Burg. Royaardslaan 1

Postbus 125

3925 ZJ Scherpenzeel

033 277 63 90

www.o-gen.nl

info@o-gen.nl

© Uit dit werk mag niets worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gebiedscoöperatie O-gen.

Inhoud

1	Op naar de volgende stap	8
2	Leden	9
2.1	Ledenbijeenkomsten	9
2.2	Ledencommunicatie	10
2.3	Huishoudelijk Reglement.....	10
2.4	Commissie Leden.....	10
3	Projecten.....	11
3.1	Lopende en nieuwe projecten	11
3.2	Projectenresultaten	11
3.3	Projectenlijst 2016	13
4	Ontwikkeling.....	15
5	Bestuur en Organisatie.....	17
5.1	Balans en winst- en verliesrekening.....	17
5.2	Vermogen.....	17
5.3	Risico's.....	18
6	Vooruitblik 2017.....	18

1 Op naar de volgende stap

Gebiedscoöperatie O-gen bestaat nu drie jaar. De coöperatie is gestart als nieuwe manier van samenwerking om de continuïteit van gebiedsontwikkeling in de regio te waarborgen. O-gen verbindt en bundelt krachten van publieke en maatschappelijke leden, maar ook betrokken ondernemers en burgers (zogenoemde gebiedsleden). Met deze partijen werken we aan een sterk, vitaal en gezond buitengebied in de Gelderse Vallei, Eemland, Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. In deze drie jaar hebben we veel resultaten geboekt, ook in het afgelopen jaar, waar dit jaarverslag op ingaat. Daarnaast hebben we geleerd wat anders en beter kan. In het najaar is daarom gewerkt aan de toekomstvisie voor O-gen voor de komende jaren. Deze is aan het einde van het jaar gepresenteerd en besproken in de Gebiedsraad en vastgesteld als duidelijke koers voor de komende jaren. O-gen maakt daarmee een volgende stap.

Niet alleen qua strategie zal O-gen in 2017 een volgende stap maken, maar ook qua huisvesting. Medio 2017 is de verhuizing van het kantoor gepland van Huize Scherpenzeel naar Fort aan de Buursteeg in Renswoude. Dit biedt ons de mogelijkheid om van een statig pand naar een levendig clubhuis te gaan.

In dit jaarverslag informeren wij u over de activiteiten en ontwikkelingen binnen O-gen. In paragraaf 2 'Leden' kunt u lezen dat het ledenaantal fors is gegroeid. Dat er niet alleen gewerkt is aan het vergroten van de ledenbetrokkenheid door de activiteiten, maar ook dat aan een huishoudelijk reglement wordt gewerkt, waarin deze vergroting van de betrokkenheid ook wordt geformaliseerd.

Bij de projecten (paragraaf 3) ziet u dat wij veel verschillende projecten hebben uitgevoerd. Een aantal grote meerjarige projecten in de Regio Food Valley is afgerond. O-gen heeft daarmee een fikse bijdrage kunnen leveren aan duurzaam agrarisch ondernemen, waar 37 bedrijven een concrete investering hebben gedaan om bovenwettelijke maatregelen op hun bedrijf te implementeren. Ook voor Natuur en Landschap is er door gemeenten en particulieren inhoudelijk of financieel ruim 2,2 miljoen geïnvesteerd.

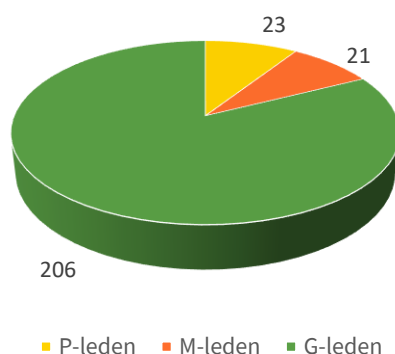
Naast uitvoering van bestaande projecten zijn er nieuwe ontwikkelingen opgestart (paragraaf 4). Soms succesvol, en in sommige gevallen bleek het nog te vroeg te zijn. Ons initiatief om in een aantal Utrechtse gemeenten een breedband project op te starten, werd omarmd door de provincie Utrecht, die de inzet van de gemeenten en het gebied in financiële zin verdubbeld. Het zelfstandig doorgaan met de Voedselvisie van de Regio Food Valley bleek nog een brug te ver zijn. De vertaling van wensen en ideeën naar concrete dienstverlening is niet gelukt.

Bestuur en organisatie (paragraaf 5) laat zien dat er in personele zin geen grote veranderingen hebben plaatsgevonden. Wel was het ziekteverzuim groter dan vorige jaren. In een kleine organisatie is dit extra merkbaar en voelbaar. In financieel opzicht heeft de coöperatie haar zaken op orde. Vanuit de projecten is een mooi resultaat geboekt, dat ingezet zal worden in het te starten gebiedsfonds. Baten en lasten zijn verder goed in evenwicht en het weerstandvermogen is van voldoende omvang.

In de vooruitblik (paragraaf 6) wordt stilgestaan bij de eerder genoemd toekomstvisie van O-gen en de op stapel staande verhuizing.

2 Leden

Gebiedscoöperatie O-gen is een ondernemende organisatie die werkt vanuit de wensen en belangen van haar leden. Leden vormen onze organisatie. In 2016 is het ledental met 85 toegenomen tot 250 leden op 31 december. Dit ledenbestand bestaat uit gemeenten en waterschappen (zogenoemde publieke leden of P-leden), maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen en kennisinstellingen (maatschappelijke leden of M-leden) en bedrijven, ondernemers, grondeigenaren en betrokken particulieren (gebiedsleden of G-leden) (zie Figuur 1).

Figuur 1. Een onderverdeling van het ledenbestand per 31 december 2016.

Ook in 2016 hebben we ingezet op een gecontroleerde groei in leden. Het behoud en versterken van ledenbetrokkenheid staat boven een snelle groei waarbij het risico bestaat dat niet aan de verwachtingen van nieuwe leden kan worden voldaan. Om het ledenbestand te behouden en uit te bouwen, investeren we in de betrokkenheid van leden bij projecten en nieuwe ontwikkelingen. Naast de projecten die we uitvoeren in opdracht van gemeenten en provincies, doen we in steeds grotere mate een beroep op de kennis en inzet van onze gebiedsleden om tot nieuwe initiatieven te komen. Een goed voorbeeld hiervan is de Agenda Vitaal Platteland waarmee Provincie Gelderland in 2016 gestart is. We hebben een aantal excursies georganiseerd met onze leden om hier een eerste aanzet voor te kunnen doen. Begin 2017 consulteren we onze leden om hun ideeën voor deze nieuwe agenda aan te dragen via e-mail en een bijeenkomst.

2.1 Ledenbijeenkomsten

Naast bovengenoemde ledenbijeenkomsten hebben we in 2016 (leden)bijeenkomsten georganiseerd of gefaciliteerd, veelal ontmoetingen rond een bepaald thema, project of binnen een gebied. Afgelopen jaar werden leden bijvoorbeeld opnieuw op diverse momenten en binnen verschillende gremia betrokken bij het bedenken van oplossingen voor de verwachte toename in het vrijkomen van agrarische bebouwing. Daarnaast zijn er weer verschillende platformbijeenkomsten georganiseerd specifiek gericht op de Grebbelinie en de Kromme Rijnstreek. De traditionele ledenexcursies in september waren weer een groot succes en werden door ruim negentig mensen bezocht. Leden toonden hierbij hun bedrijf of product aan andere leden, met speciale aandacht voor de (onderlinge) verbintenissen en samenwerking. Kleinere bijeenkomsten richtten zich op uiteenlopende zaken als energieopwekking, het versterken van relaties in het natuurnetwerk en kennisuitwisseling tussen recreatieondernemers in de Kromme Rijnstreek.

2.2 Ledencommunicatie

Wij houden onze leden via de maandelijkse nieuwsbrief op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen. De maandelijkse nieuwsbrief laat resultaten in het gebied zien en deelt nieuws van leden. Ook de website en social media worden actief ingezet als communicatie-instrument. In september brachten we een fris ledenmagazine uit in een nieuw format. Het bij elkaar brengen van diverse partijen uit het gebied, hetzij via ledenbijeenkomsten, nieuwsbrieven, social media of de website, is een waardevolle manier om ideeën en initiatieven uit het gebied op te halen en onder leden te verspreiden.

2.3 Huishoudelijk Reglement

O-gen is een groeiende coöperatie. Dat betekent dat er meer gevraagd wordt van de structuur. Er ligt nu al het een en ander vast in de statuten, maar er is gebleken dat daarin niet alles geregeld is en dat sommige zaken om nadere uitwerking vragen. Daarom hebben we in het afgelopen jaar gewerkt aan een Huishoudelijk Reglement. Daarin komen onder andere aanvullende regels en procedures aan de orde over de rol en zeggenschap van leden, de algemene ledenvergadering, de gebiedsraad en de verschillende commissies. Het concept ligt nu klaar en we verwachten dat het reglement deze zomer definitief zal zijn.

2.4 Commissie Leden

De Commissie Leden opereert onder de verantwoordelijkheid van de Gebiedsraad. De commissie is in 2016 drie keer bijeen geweest. De commissie adviseert de werkorganisatie over acceptatie van nieuwe leden en de te volgen strategie en aanpak met betrekking tot ledenbetrokkenheid en -tevredenheid.

3 Projecten

Veruit het grootste accent binnen de werkzaamheden van O-gen ligt op de uitvoering van projecten. Doormiddel van projecten werken we aan de ontwikkeling van het werkgebied en komen we in contact met leden en andere partijen in het gebied. In 2016 zijn er weer mooie projectresultaten neergezet. Daarnaast hebben we verder gewerkt aan het professionaliseren van de organisatie en uitvoering van projecten en de betrokkenheid daarbij van leden.

3.1 Lopende en nieuwe projecten

Het aantal projecten in 2016 lag rond de 50. De meeste projecten waren onderdeel van de Agenda Vitaal Platteland van de provincie Utrecht (AVP). Daarnaast starten we steeds meer projecten die niet onder de AVP vallen. Om een overzichtelijk beeld te geven van alle projecten is de projectenlijst per december bijgevoegd (paragraaf 3.3).

2016 was het eerste jaar van de nieuwe AVP periode 2016-2019. Vanuit het gebiedsprogramma dat we in 2015 opstelden, hebben we in 2016 een groot aantal nieuwe projecten opgestart. Een aantal langdurige projecten liep nog door vanuit de vorige periode.

3.2 Projectenresultaten

O-gen is betrokken bij de uitvoering van veel verschillende activiteiten. Deze projecten hebben betrekking op de thema's integrale gebiedsopgaven, natuur realiseren, stad en land dichterbij elkaar, transitie van de landbouw en economie versterken. Onze rol verschilt per project. In sommige gevallen beperkt die zich tot het meedenken bij een opzet en/of faciliteren van de projectaanvraag. Bij een groot aantal projecten voeren we het projectmanagement uit of zijn we verantwoordelijk voor de dagelijkse projectuitvoering.

In 2016 hebben we een aantal grote projecten succesvol opgestart en/of afgerond. Een aantal projecten liep niet zoals gehoopt. De meest in het oog springende thema's en projecten hebben we hieronder uitgelicht.

Grebbelinie Bezoekerscentrum op het Fort aan de Buursteeg

Na jaren van voorbereidingen achter de schermen is in 2016 eindelijk de schop in de grond gegaan en zijn de bouwwerkzaamheden gestart. Op het Fort aan de Buursteeg opent half 2017 het nieuwe Grebbelinie Bezoekerscentrum haar deuren: het startpunt om de Grebbelinie te verkennen. We zijn nauw betrokken bij dit project, omdat wij straks met een nieuwe BV i.o. het bezoekerscentrum gaan exploiteren. En onze werkorganisatie verhuist naar het kantoor op de begane grond van het gebouw. 2016 stond daarom in het teken van de voorbereidingen op de exploitatie en de verhuizing.

Breedband

Snel internet (breedband) is essentieel voor een leefbaar buitengebied. Dit komt er echter niet vanzelf. Daarom zijn we met verschillende gemeenten een traject gestart om breedband in het buitengebied te realiseren. In de loop van het jaar sloten daar steeds meer gemeenten bij aan. We hebben bij de inwoners uit het buitengebied van deze gemeenten geïnventariseerd of ze geïnteresseerd waren in een breedbandaansluiting en bereid om daarvoor te betalen. Om zoveel mogelijk bewoners te bereiken, hebben we een netwerk van buurtambassadeurs opgezet en een website gelanceerd: breedband.o-gen.nl. En we hebben een marktpartij gevonden die bereid is om het breedbandnetwerk uit te rollen.

Duurzame energie

In 2016 zijn we op allerlei manieren bezig geweest met het thema energie. Er waren verschillende bijeenkomsten over duurzaam omgaan met energie met steeds een net andere focus en doelgroep. Een avond over zonnepanelen op het dak na asbestverwijdering, een brede netwerkbijeenkomst over energieopwekking, -besparing en -opslag, en een avond over de Postcoderoosregeling.

Onder het project Energieneutrale Melkveehouderij laten drie voorbeeldbedrijven zien wat in de praktijk mogelijk is op het gebied van energiebesparing en duurzame opwekking van energie. Daarnaast verdiepen zes studiegroepen zich in energiebesparing.

Voor gemeente Eemnes zochten we uit of de aanleg van een zonneveld haalbaar was. Daarvoor brachten we diverse grondeigenaren en KiesZon als ontwikkelaar van het zonneveld bij elkaar en daarmee zochten we op coöperatieve wijze en met succes naar draagvlak voor dit plan van de gemeente.

Inrichting Palmerswaard

In de tweede helft van 2016 is er flink wat grond en daarmee flink wat werk verzet in de Palmerswaard. Het gebied is opnieuw ingericht om de natuurwaarden in het gebied te versterken, te zorgen dat het gebied voldoet aan de eisen van waterveiligheid en beter beheerbaar wordt. Na een uitgebreide voorbereidingsperiode incl. vergunningetraject kon de aannemer in augustus starten met de inrichtingswerken. Wij begeleidden dit hele traject in de Palmerswaard, dat een van de vijf deelgebieden is in het overkoepelende project Uiterwaarden Nederrijn. Dit project heeft de realisatie van een zoveel als mogelijk aaneengesloten natuurgebied in de Utrechtse uiterwaarden van de Nederrijn. De uiterwaarden maken namelijk deel uit van de internationale natuuropgave (N2000, Vogelrichtlijn en Kaderrichtlijn Water).

Kavelruil

We zijn vanouds nauw betrokken bij integrale gebiedsontwikkeling en als coöperatie weten we daar als geen ander alle belangen in mee te nemen. Die kracht hebben we in 2016 in een aantal grote kavelruilprojecten ingezet.

In Arkemheen leidde dat naast landbouwstructuurversterking tot drie nieuwe natuurgebieden, waaronder het eerste Nederlandse particuliere weidevogelreservaat. In Eemnes werkten we hard aan een kavelruilproject waarbij 72 hectare van eigenaar wisselde en de agrarische structuur verbeterde. En tussen Achterberg en Leusden meandert de Modderbeek weer, mede mogelijk gemaakt door een kavelruiltraject.

Onderzoek Vrijkomende Agrarische Bebouwing

Op het Utrechtse platteland komt er, net als elders in het land, de komende jaren veel agrarische bebouwing vrij. Dit komt onder meer door schaalvergroting in de landbouw en het gebrek aan opvolgers, blijkt uit onderzoek. Provincie Utrecht liet een onderzoek naar vrijkomende agrarische bebouwing uitvoeren door het Kadaster en Wageningen Research. Gebiedscoöperatie O-gen was penvoerder van het onderzoek en zorgde voor een coöperatieve aanpak door het gebied bij het onderzoek te betrekken. Een aantal van haar leden dacht actief mee in een expertmeeting en de gemeenten vulden een uitgebreide vragenlijst in.

3.3 Projectenlijst 2016

Integrale gebiedsontwikkeling

Kavelruil Binnenveld

Kavelruil Eemland

Kavelruil Arkemheen

Kavelruil Kolland

Aanzet gebiedsagenda Eiland van Schalkwijk

Vrije gebiedsprojecten (RBV)

Grondverwerving

Verkoop gebouwen

Lage Grond 1A Zeist

Bouwrechten Veenweg 10

VAB-onderzoek naar aard en omvang VAB-opgave

Verkoop gemeentewerf Leusden

MIRT

Cultuurhistorische waardenkaart Nijkerk/Scherpenzeel

Opstellen Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied voor de gemeente De Bilt

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug prof. uitv. organisatie incl. gebruikersloket

Mountainbike netwerk

Bebording Utrechtse Heuvelrug

Agenda Vitaal Platteland Gelderland

Natuur realiseren

Project Uiterwaarden-Nederrijn

Inrichting Palmerswaard

Inrichting uiterwaard Rhenen/Rijnbrug

Planvorming Elsterbuitenwaard

Planvorming Lunenburgerwaard

Uitvoering Convenant landgoed De Boom

Opstellen uitvoeringsprogramma Groene valleilint

Convenant Groene Agenda - Centraal buitengebied

Natuurcompensatie Eem-Randmeren; SOK KRW/inrichting natuur langs Eem

Inrichting EVZ Vogelenzang

Poldermaten natuurinrichting

Verdrogingsbestrijding

SKR Verdrogingsbestrijding Langbroekerwetering

Aanpak verdroging Oost

Uitbreiding Meeuwenkampje Veenendaal

Voorzetten beekherstel; EVZ/KRW beken Gelderse Vallei

Perceel Rutgers Barneveldse Beek

Coördinatie PAS in Natura 2000-gebieden

Synergieproject Kromme Rijn

Stad en land dichterbij elkaar

Regionaal voedsel

Stadse Piepers

M(eat) our Meat

Een jaar ROND
Foodhubs Local2Local
Stuurgroep Landbouw
Ontwikkelagenda voedsel
Wandelen; uitrollen wandelnetwerk
Wandelroute Amelisweerd en Kromme Rijn
Wandelnetwerk Stichtse Lustwarande
Klompenpad Frans ter Matenpad
TOPs en poorten
Optimaliseren van het TOP-netwerk
Fietsen
Fietsverbinding Bekaaide Maat-De Laak
Vogelboulevards
Recreatieve verbinding Heemstede Laagraven
Eemsnoer
Bezoekerscentrum Fort aan de Buursteeg
Kwaliteitsverbetering Grebbelinie Liniedijken
Verbonden netwerk Grebbelinie
Publieksbereik Grebbelinie
Kleine initiatieven "Grebbelinie boven Water"
Realisatie Hoornwerk en De Bastions
Liniedijk Leusden Noord
Groen in de Grebbelinie
Grebbelinie Game

Transitie van de landbouw

LaMi

Energieneutrale melkveehouderij (Voorbeeldbedrijven)

Studiegroepen energiebesparing

Pop3 Makelaars

Duurzaam werken aan bodem en water

Stimuleren kavelruil Utrecht Oost

Kromme Rijn Boert Bewust

Economie versterken

Breedband/Glasvezel in het buitengebied

Breedband Kromme Rijn

LEADER

Zonneveld Eemnes

Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving

Air root purifier (groene daken)

4 Ontwikkeling

Gebiedscoöperatie O-gen heeft ook in 2016 in het kader van de ontwikkeling van de coöperatie en haar leden verschillende concrete onderwerpen opgepakt. Voorop stond het omzetten in projecten van de in 2015 ingezette lijnen zoals beschreven in het gebiedsprogramma 2016 – 2020. Gezien het 'rollende' karakter van de agenda komen hier voortdurend activiteiten bij of vallen er activiteiten af die niet haalbaar blijken te zijn. De focus in 2016 lag met name op de volgende zaken.

Contractering Gebiedsprogramma 2016-2020

We zijn bezig geweest met de contractering van het Gebiedsprogramma 2016-2020 met de provincie Utrecht in het kader van het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland. Dit heeft nogal wat voeten in de aarde gehad omdat we met de provincie het traject zijn aangegaan om voor meerdere jaren lump sum afspraken te maken. In het traject wat tot contractering heeft geleid zijn verschillende opties uitgezocht over een zo efficiënt mogelijke afsprakenstructuur, het omgaan met schaalvoordelen, personele inzet door de provincie Utrecht, BTW, de inhoudelijke betrokkenheid van de provincie in projecten, meerjarige afspraken en de ruimte die de regio kan nemen in de uitvoering van de projecten binnen het programma. Het Gebiedsprogramma is in juli 2016 gecontracteerd voor de periode 2016 – 2019, waarbij de afspraak is gemaakt om op jaarbasis de afspraken te herijken.

Gelderse Agenda Vitaal Platteland

Ondersteuning van de provincie Gelderland bij het opstellen van een Gelderse Agenda Vitaal Platteland. In 2017 wordt dit programma verder vastgesteld en wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld. We zien hierin diverse kansen voor de leden van Gebiedscoöperatie O-gen. Bijvoorbeeld voor het opzetten van een netwerk van vertrouwenspersonen in de Regio FoodValley dat ondernemers ondersteunt bij het nemen van beslissingen over de toekomst van hun bedrijf. Dit vanuit de gedachte dat er op dit moment te vaak sprake is van uitstel van deze beslissingen en investeringen en daaruit voortvloeiend stilstand. Van vertrouwen naar beweging!

Vrijkomende Agrarisch bebouwing

Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) was het afgelopen jaar een blijvend aandachtspunt. De gemeenten in de Regio's Amersfoort en FoodValley hebben hiervoor samen een bestuurlijke werkgroep geformeerd die werkt aan een gezamenlijk uitvoeringsprogramma VAB. Om de aard en omvang van de VAB opgave in de provincie Utrecht in beeld te krijgen is er samen met de provincie een verder onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek leiden in 2017 tot een verdere programmering.

Breedband in het buitengebied

Het gebrek aan snelle breedbandvoorzieningen in het landelijk gebied is funest voor de vitaliteit. In 2016 zijn diverse trajecten gestart, onderzoeken uitgevoerd en heeft er een marktverkenning plaatsgevonden. Voor negen van de zestien Utrechtse gemeenten in ons werkgebied is inmiddels de verkenning vergaand gevorderd en liggen de plannen voor een succesvolle uitrol van een glasvezel netwerk op de plank. Daarbij zijn we gestart vanuit de basis en hebben we met tientallen 'buurtambassadeurs' de betalingsbereidheid van burgers en ondernemers in het buitengebied geïnventariseerd. Met de provincie Utrecht en alle Utrechtse gemeenten is op 28 september een intentieovereenkomst gesloten, waarbij O-gen de rol heeft om de breedband buitengebied zaken in Utrecht-Oost te coördineren.

Leefbaarheid in kleine kernen

Er is een start gemaakt met het verder invulling geven aan het onderwerp leefbaarheid in kleine kernen. Daarbij gaat het de coöperatie niet alleen om de door de provincie Utrecht beschikbare middelen goed in te zetten, maar dat ook en vooral te koppelen aan private investeringen.

Voedsel

Op het vlak van 'voedsel' zijn diverse trajecten gestart. We hebben met een lid verkend in hoeverre een 'voedselbedrijf', dat ertoe is om food-ondernemers in de regio aan elkaar te verbinden, kans van slagen heeft. De conclusie is dat er weliswaar een behoefte is bij ondernemers en andere partijen, maar dat deze behoefte ontoereikend is om een dergelijke unit in het leven te roepen.

KennisCentrum Natuur en Leefomgeving

Voor de verdere invulling van de Kenniswerkplaats hebben we het partnerschap KennisCentrum Natuur en Leefomgeving (KCNL) verder invulling kunnen geven. Voor het onderdeel Kennishubs heeft het KCNL een andere route gekozen; deze 'meeting points' zijn op andere, meer voor de hand liggende, plekken in het leven geroepen. Het spoor van het opzetten van een bredere Kenniswerkplaats is tijdelijk verlaten omdat de investeringsbereidheid van de leden achter bleef bij de verwachtingen. Het ligt nu bij de leden om daar verder invulling aan te geven.

Oren en ogen open

Tenslotte blijven we onze oren en ogen open houden, luisteren we naar en helpen we leden met het invullen van hun wensen en ideeën in de regio, bijvoorbeeld in de vorm van ledenbijeenkomsten en –groepen. Het inhoudelijk kader daarvoor wordt gevormd door het in 2015 vastgestelde Gebiedsprogramma 2016 – 2019. Dit programma bevat de volgende vijf speerpunten:

- Realiseren natuurbeleid
- Stad en land dichterbij elkaar
- Transitie van de landbouw
- Economie versterken
- Vervolgen uitgezette lijnen

Focus 2017

Voor 2017 is de focus van de ontwikkeling van de coöperatie in eerste instantie gericht op de volgende overkoepelende onderwerpen:

- Het voortzetten van de in gang gezette activiteiten vanuit het Gebiedsprogramma en daaruit voortvloeiend met name op de thema's breedband en VAB. Daarbij blijven we werken met een rollende agenda: het gebied staat niet stil en daarmee de coöperatie evenmin.
- Inrichten van een gebiedsfonds.
- Vorm en inhoud geven aan het verbinden van ondernemers door het opzetten van een netwerk van innovatiemakelaars.

5 Bestuur en Organisatie

De Gebiedsraad, als vertegenwoordiging van de leden, houdt toezicht op de organisatie en debatteert mee over de lijnen voor de toekomst. Deze Gebiedsraad is in 2016 vijf maal bijeengewees. De samenstelling van de Gebiedsraad is terug te vinden op www.o-gen.nl/overogen.

Binnen de Gebiedsraad zijn drie commissies gevormd die een specifiek aandachtsgebied voor hun rekening nemen: de auditcommissie, remuneratiecommissie en commissie leden (dit zijn de governance organen). Het bestuur van de coöperatie is handen van Gerard van Santen. Als directeur/bestuurder heeft hij de leiding om de doelstellingen van de coöperatie te realiseren. Daarvoor is een werkorganisatie beschikbaar. Deze bestaat (peildatum 31 december 2016) uit vaste medewerkers (10.7 fte), tijdelijke medewerkers (1.9 fte), gedetacheerde medewerkers van de provincie Utrecht (10.1 fte) en tijdelijke inhuur. Op deze wijze is er een vaste kern en een flexibele schil. Met de flexibele schil kan snel worden ingespeeld op nieuwe kennisvelden en op beschikbare budget voor de werkorganisatie. De omvang van de werkorganisatie is in lijn met de begroting. In 2016 is de omvang van de formatie nagenoeg gelijk gebleven.

5.1 Balans en winst- en verliesrekening

O-gen is de rechtsopvolger van de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVG). De financiële verantwoording is opgenomen vanaf pagina 19 t/m 24 van deze jaarstukken 2016. De financiële verantwoording is besproken met de accountant en de auditcommissie. De accountant heeft kenbaar gemaakt een goedkeurende controleverklaring af te geven met een toelichtende paragraaf omtrent een niet-verwerkte stelselwijziging. Het advies van de auditcommissie aan de Gebiedsraad is om de jaarrekening vast te stellen.

De balanspositie bedraagt ultimo 2016 ruim € 4,5 miljoen. Dit is € 0,2 miljoen hoger dan het jaar ervoor. Deze stijging van de balanspositie wordt met name veroorzaakt door de afrekening van de FoodValley projecten, die in 2016 zijn afgerekend. De resultatenrekening 2016 laat zien dat de som der opbrengsten € 7,0 miljoen bedraagt waarvan € 6,3 miljoen betrekking heeft op de afrekening van grotendeels meerjarige projecten. De lasten zijn € 6,5 miljoen waarvan € 5,8 miljoen betrekking heeft op projectkosten, waardoor er een resultaat na belasting ontstaat uit bedrijfsvoering van circa € 0,5 miljoen. De effecten van de afrekening de FoodValley projecten op het financiële beeld van 2016 zijn substantieel maar wel van incidentele aard. Vanuit O-gen hebben wij een sobere afrekeningsmethodiek gehanteerd, terwijl de subsidieverstrekker afrekeningscriteria gebruikt, die voor ons een gunstig effect hebben. Hierdoor komt het resultaat op projecten op € 4737k. Voor de werkorganisatie (exclusief projecten) zijn de baten ruim € 771k. Dit ligt in lijn met de verwachting. De totale lasten van de organisatie bedragen € 767k. Hierdoor komt het resultaat op de werkorganisatie uit op € 4k.

5.2 Vermogen

Het eigen vermogen bedroeg op 31 december 2016 € 1,3 miljoen. Daarnaast is er sprake van nog te verdelen winst van het boekjaar 2016 als gevolg van resultaat van € 368.000 (na belasting). In overleg met de accountant en de auditcommissie is vanaf het boekjaar 2015 in de jaarrekening een weerstandsvermogen opgenomen van € 0,5 miljoen, betreffende overige reserve. Dit weerstandsvermogen is gebaseerd op basis van 50% van de personele lasten voor het boekjaar 2015 en 50% van de huurlasten. Dit weerstandsvermogen voorziet O-gen in de mogelijkheid om een half jaar op eigen kracht te kunnen functioneren. Van het overige vermogen (algemene reserve en onverdeelde winst) is € 0,5 miljoen beschikbaar om nieuwe ontwikkelingen en projecten vorm te geven. Het restant vermogen van € 0,3 miljoen is beschikbaar voor risico's, tegenvallers en liquidatiebuffer.

5.3 Risico's

Veel projecten zijn eind 2016 afgerond. Zo zijn de projecten voor FoodValley en AVP Utrecht allemaal in 2016 afgerond. Voor FoodValley is de formele afrekening reeds ontvangen en verwerkt in de jaarrekening. Voor AVP Utrecht was de looptijd tot en met 31 december 2016. De formele afrekening vindt plaats in 2017. De verwachting is dat de afrekening conform de cijfers verwerkt in de jaarrekening zal worden vastgesteld. Voor de doorlopende (meerjarige) projecten worden in het jaar van de definitieve afrekening in de jaarrekening verantwoord. Op eigen initiatief zijn we afgelopen jaar een onderzoek gestart over de helderheid op het gebied van onderdelen van de fiscaliteit. Uitkomst is nog niet definitief en wordt met verschillende partijen besproken. Bij de waardering van de vorderingen op de debiteuren is rekening gehouden met de oninbaarheid. Daarnaast is bij de waardering van de subsidievorderingen rekening gehouden met het risico op een mogelijk lagere subsidievaststelling, omdat niet alle projectdoelstellingen binnen de projectperiode zijn behaald. Voor de verdere doorontwikkeling van O-gen is in de decembervergadering van de Gebiedsraad een koerswijziging gepresenteerd (zie paragraaf 6). Met deze koerswijziging wil O-gen de organisatie afgestemd houden op de toekomstige wensen van de leden en de provincies. Naast deze strategische koerswijziging is voor de bedrijfsvoering voldoende weerstandsvermogen gevormd (zie paragraaf 5.2).

Een stelselwijziging met betrekking tot de verwerking van projectsubsidies is niet in de jaarrekening 2016 cijfermatig doorgevoerd, maar toegelicht (zie paragraaf 3.1 van de jaarrekening). In de jaarrekening 2017 wordt het stelsel cijfermatig verwerkt.

O-gen heeft een informeel risicomanagementproces, waarbij rekening wordt gehouden met tactische en operationele risico's, waaronder fraude en corruptierisico's.

6 Vooruitblik 2017

In december 2016 is in de Gebiedsraad een koerswijziging besproken die ook ten grondslag ligt aan de begroting voor 2017. We hebben de afgelopen drie jaar allerlei ervaring opgedaan en gezien wat goed gaat en wat beter kan. Ook de vragen en behoeften van de leden hebben zich ontwikkeld. Het is goed om die ervaring en ontwikkeling te vertalen in een aanpassing van de koers.

Belangrijkste wijziging is dat het vaste personeel van O-gen zich vooral gaat richten op verbinden van de leden (kerntaak) en het ontwikkelen van nieuwe projecten en activiteiten. Juist in deze ontwikkelfase is het beschikbaar hebben van netwerk, tijd en middelen voor individuele leden minder vanzelfsprekend. Het loont dan om coöperatief samen te werken en de werkorganisatie kan hierin een motor zijn. Dit betekent niet dat we stoppen met de uitvoering van projecten en de ondersteuning van langlopende initiatieven. Integendeel, juist de projectresultaten zijn belangrijk voor een vitaal buitengebied en de zichtbaarheid van O-gen. Ondersteuning vanuit de werkorganisatie zal veel meer vanuit de vraag en behoefte van de leden worden ingevuld en op termijn veel meer uit de flexibele schil in plaats vanuit de vaste formatie. Om deze koers te kunnen starten hebben we in de begroting van 2017 ruimte gecreëerd om deze koerswijziging ook echt in gang te kunnen zetten.

In 2017 zullen we verder gaan met de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland Utrecht. Ook in de provincie Gelderland wordt gewerkt aan een Agenda Vitaal Platteland. O-gen is hier nauw bij betrokken. Het is de verwachting dat die voor de zomer wordt vastgesteld en de kans is aannemelijk dat O-gen in de uitvoering ervan voor haar werkgebied een aantal concrete projecten kan indienen en uitvoeren.

Tenslotte zullen er het komende jaar diverse investeringen plaatsvinden met betrekking tot onze nieuwe locatie op Fort aan de Buursteeg. Op deze plek gaan we het bezoekerscentrum exploiteren en ook als kantoor er medio 2017 naar toe verhuizen.